

V Bruseli 30.5.2018
COM(2018) 384 final

2018/0208 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa zriaďuje program Spravodlivosť

{SWD(2018) 290 final} - {SWD(2018) 291 final} - {SEC(2018) 274 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

V tomto návrhu sa ako dátum začatia uplatňovania stanovuje 1. január 2021 a tento návrh sa predkladá Únii 27 členských štátov v súlade s oznámením Spojeného kráľovstva o jeho zámere vystúpiť z Európskej únie a Euratomu na základe článku 50 Zmluvy o Európskej únii, ktoré bolo Európskej rade doručené 29. marca 2017.

• Dôvody a ciele

Cieľom Európskej únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov. Únia je spoločenstvom postaveným na práve a jej hodnoty sú základom jej existencie. V článku 2 Zmluvy o EÚ sa stanovuje, že *„Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, kde sa uplatňuje pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi“*. Na týchto hodnotách sú založené práva, ktoré požívajú ľudia žijúci v Únii. Charta základných práv EÚ v jednom texte zoskupuje všetky osobné, občianske, politické, hospodárske a sociálne práva, ktoré požívajú ľudia v rámci EÚ.

V článku 3 ZEÚ sa uvádza, že *„cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov“* a že *„rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľadovanie európskeho kultúrneho dedičstva“*. Komisia v Diskusnom dokumente o budúcnosti financií EÚ¹ uvádza, že „rozpočet EÚ sa využíva na podporu týchto cieľov spoločne s rozpočtami členských štátov a dopĺňa ďalšie opatrenia na európskej aj vnútroštátnej úrovni“.

Hodnoty Únie predovšetkým zahŕňajú základné práva, nediskrimináciu a rovnosť, boj proti rasizmu a toleranciu, úctu k ľudskej dôstojnosti, zásady právneho štátu a nezávislosť súdnictva, kultúrnu rozmanitosť, aktívnu občiansku spoločnosť, slobodu prejavu a účasť občanov na demokratickom živote. Fungujúci európsky priestor spravodlivosti a účinné vnútroštátne justičné systémy sú potrebné na to, aby vnútorný trh prekvital a aby bolo možné presadzovať spoločné hodnoty Únie.

Komisia si stanovila úniu demokratickej zmeny ako jednu zo svojich desiatich politických priorít a v tejto súvislosti pracuje na tom, aby zapojila občanov do toho, čo EÚ robí a akým spôsobom funguje, a budovala dôveru v Úniu.

Financie EÚ môžu priniesť pridanú hodnotu a prispieť k presadzovaniu spoločných európskych hodnôt.

Na účely presadzovania spoločných európskych hodnôt a práv EÚ skombinovala viacero nástrojov a vytvorila súbor právnych predpisov, politík a financovania. Najmä tieto programy financovania sa výrazne zameriavajú na riešenie spoločenských otázok a sú jednoznačne spojené s európskymi hodnotami: program Práva, rovnosť a občianstvo, program Európa pre občanov a program Spravodlivosť.

Tieto programy viedli k dosiahnutiu skutočného pokroku v presadzovaní hodnôt a uplatňovaní práv, ktoré ľuďom v rámci Únie zaručujú právne predpisy EÚ. Ako príklad možno uviesť lepšiu informovanosť ľudí o ich právach, ich spoločnej histórii a kultúre, zvýšenú mieru zamestnanosti žien, presadzovanie a ochranu práv detí, zvýšenú účinnosť justičných systémov vďaka tomu, že odborníci z právnej praxe vedia ako a kedy uplatňovať *acquis* EÚ a vďaka

¹ COM(2017) 358.

úspešnej cezhraničnej spolupráci, zvýšenú demokratickú a občiansku účasť občanov na úrovni Únie, ako aj lepšie pochopenie a rešpektovanie rôznych spomienok, kultúr a tradícií.

Podľa práva Únie sa ľudia môžu spoliehať na súbor práv, na nezávislé a účinné justičné systémy, ako aj na dodržiavanie zásad právneho štátu. EÚ preukázala svoj pevný záväzok bojovať proti násiliu voči ženám a deťom, bojovať proti všetkým formám diskriminácie, presadzovať a chrániť práva osôb so zdravotným postihnutím a podporovať aktívnu a silnú občiansku spoločnosť v EÚ.

Napriek pokroku dosiahnutému v rámci súčasných programov, v dotknutých oblastiach politiky pretrvávajú viaceré nedostatky a objavujú sa nové výzvy, ktoré je potrebné riešiť. EÚ čelí dvom výzvam v oblasti spravodlivosti, práv a hodnôt:

- Poslaním Únie stať sa spoločenstvom, ktoré je založené na spoločných hodnotách a právach, spoločnom historickom a kultúrnom dedičstve a zapájaní ľudí do života, brzdia niektoré nové pohyby, ktoré spochybňujú myšlienku otvorených inkluzívnych, súdržných a demokratických spoločností, v ktorých je možné spoločne žiť občianska účasť a uplatňovanie práv.
- Rozštiepenosť a obmedzené zdroje súčasných finančných programov EÚ vyčlenených na hodnoty, práva, občianstvo a spravodlivosť obmedzujú schopnosť EÚ reagovať na existujúce a nové výzvy. Respondenti vo verejnej konzultácii uvádzajú, že „nedostatok rozpočtových prostriedkov programu na uspokojenie požiadaviek“ je hlavnou prekážkou, ktorá by mohla brániť súčasným programom v dosahovaní ich cieľov.

V podrobnejšej analýze sa uvádza, že:

- Ľudia stále nepožívajú svoje práva v plnej miere: nerovnosti a diskriminácia na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie naďalej pretrvávajú. Násilie je stále prítomné v každodennom živote mnohých žien, detí a iných ohrozených ľudí.
- Treba urobiť ešte viac, aby boli občania informovaní o hodnotách EÚ a o výhodách spojených s občianstvom EÚ a aby sa podporila vyššia úroveň politickej a spoločenskej účasti a vedomostí o Únii, jej histórii, kultúrnom dedičstve a rozmanitosti;
- Práva vyplývajúce z občianstva EÚ – o voľnom pohybe, konzulárnej ochrane a volebných právach – ešte nie sú plne známe a implementované, čo bráni politickej a spoločenskej účasti občanov.
- Hospodárske krízy, pretrvávajúce nerovnosti a výzvy, ako napríklad migrácia, viedli niektoré k spochybneniu základných práv a hodnôt, na ktorých je Európska únia založená. V niektorých prípadoch sa spochybňuje aj právny štát, prístup k spravodlivosti, priestor pre občiansku spoločnosť a nezávislosť súdnictva.
- Justičná spolupráca v občianskych a trestných veciach nie je dostatočná a prístup k spravodlivosti v jednotlivých členských štátoch je naďalej náročný. Je potrebné zlepšiť nástroje na získavanie informácií na porovnanie kvality, nezávislosti a účinnosti justičných systémov v jednotlivých členských štátoch. Hlavnou prekážkou vzájomného uznávania a justičnej spolupráce je nedostatok dôvery v justičné systémy iných členských štátov.

Dôsledky neriešenia týchto problémov by mohli byť vážne, pretože dôvera v demokraciu a podpora pre dodržiavanie hodnôt a základných práv by bola oslabená.

Všetky členské štáty čelia týmto výzvam, ktoré majú cezhraničný rozmer. Hoci opatrenia na vnútroštátnej úrovni sú dôležité, jednotlivé členské štáty nemajú dostatočnú mobilizačnú schopnosť na riešenie týchto výziev.

Podpora a ochrana hodnôt a práv EÚ má zásadný vplyv na politický, sociálny, kultúrny, justičný a hospodársky život Únie a prispieva k tomu, aby mala EÚ hmatateľný vplyv na každodenný život ľudí. V tejto oblasti je potrebné udržať a posilniť opatrenia na úrovni EÚ- s cieľom riešiť pretrvávajúce nedostatky a nové výzvy a zabezpečiť podporu, účinnú ochranu a rešpektovanie práv a hodnôt, čím za zároveň prispieje k dobudovaniu vnútorného trhu a k posilneniu prosperity a súdržnosti v Európe. EÚ tak bude môcť zároveň zohrávať svoju kľúčovú úlohu v oblasti ochrany a podpory týchto hodnôt na globálnej úrovni, a takisto bude môcť prispievať k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja OSN.

Nový program Spravodlivosť prispieje k ďalšiemu rozvoju európskeho priestoru spravodlivosti založenému na hodnotách Únie, na právnom štáte a na vzájomnom uznávaní a dôvere, a to najmä zjednodušením prístupu k spravodlivosti, podporou justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach a zlepšením účinnosti vnútroštátnych justičných systémov.

Tento nový program bude spolu s programom Práva a hodnoty tvoriť súčasť nového Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty, ktorý bude prispievať k zachovaniu otvorených, demokratických, pluralitných a inkluzívnych spoločností. Takisto bude pomáhať posilňovať postavenie ľudí ochranou a podporou práv a hodnôt a prostredníctvom ďalšieho rozvíjania priestoru spravodlivosti v EÚ.

• Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky

Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty priamo prispieva k dosahovaniu viacerých priorít Európskej komisie², a to predovšetkým k vytváraniu priestoru spravodlivosti a k dodržiavaniu základných práv založených na vzájomnej dôvere, hlbšom a spravodlivejšom vnútornom trhu, únii kapitálových trhov, prepojenom digitálnom jednotnom trhu a Únii demokratickej zmeny, rastu a zamestnanosti.

• Súlad s ostatnými politikami Únie

Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty, ako aj dva podkladové programy financovania, pomôžu posilniť a presadzovať hodnoty EÚ a dodržiavanie zásad právneho štátu a zachovať otvorené, demokratické, inkluzívne a kreatívne spoločnosti, ktoré Európania očakávajú. Už podľa súčasných pravidiel sú členské štáty povinné preukázať, že ich pravidlá a postupy pre finančné riadenie s finančnými prostriedkami EÚ sú spoľahlivé a finančné prostriedky sú dostatočne chránené pred zneužitím alebo podvodmi. Iba nezávislé súdnictvo, ktoré presadzuje právny štát a právnu istotu vo všetkých členských štátoch, môže v konečnom dôsledku zaručiť dostatočnú ochranu finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ.

Na základe článku 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) Komisia navrhla nariadenie o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch. Nové nariadenie doplní nástroje zamerané na zachovanie spoločných hodnôt EÚ vrátane tohto programu.

Program bude mať úzke synergie s viacerými politikami a ich programami financovania. Patria medzi ne najmä tieto:

- **politiky v oblasti zamestnania a vzdelávania a sociálne politiky**

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/junker-political-guidelines-speech_sk.pdf.

Účinná kapacita v oblasti spravodlivosti a presadzovania, napr. prostredníctvom odbornej prípravy odborníkov z právnej praxe.

– **vonkajšia rozvojová spolupráca a politiky rozširovania**

Podpora hodnôt a práv v rámci EÚ sa odráža v ich podpore na globálnej úrovni, a *to aj* prostredníctvom prepojenia s plnením cieľov udržateľného rozvoja. V tomto smere by sa mali vyvíjať synergie, a to najmä s vonkajšou činnosťou EÚ na multilaterálnej úrovni, ale aj v rámci pomoci v oblasti rozvojovej spolupráce a v rámci politik rozširovania s cieľom zabezpečiť súdržnosť pri presadzovaní napríklad prístupu k spravodlivosti a právnemu štátu.

Synergie by sa mali tiež posilniť pomocou nástrojov vonkajšej činnosti, ktoré môžu podporiť cezhraničnú spoluprácu s prioritnými krajinami mimo EÚ v oblastiach dôležitých pre bezpečnú a chránenú Európu.

– **jednotný trh**

Budúci program jednotného trhu doplní program Spravodlivosť, priamo prispeje k vykonávaniu politiky EÚ v oblasti spravodlivosti a k vytvoreniu priestoru spravodlivosti EÚ a zároveň bude sledovať politické línie v tejto oblasti financovaním činností v oblasti podnikového práva, zmluvného práva a boja proti praniu špinavých peňazí. To isté sa uplatňuje v prípade spotrebiteľskej politiky.

– **strategická infraštruktúra**

Synergie týkajúce sa digitalizácie a prepojenie systémov IT sa budú ďalej rozvíjať v rámci programu Digitálna Európa.

– **výskum a inovácie**

Rámcový program pre výskum a inovácie Európsky horizont zahŕňa činnosti zamerané na inkluzívnu a bezpečnú spoločnosť vrátane justičných a spotrebiteľských záležitostí, na technológie dôležité pre spoločnosť vrátane kybernetickej bezpečnosti alebo umelej inteligencie, ako aj na iné kľúčové podporné technológie. Bude sa skúmať vzájomné obohacovanie zamerané na prehĺbovanie pochopenia vyspelých technológií v spoločnosti, demokracii a justičnom systéme a na to, ako sa sústrediť na ich výhody.

– **politika v oblasti migrácie, riadenia hraníc a bezpečnosti**

Program Spravodlivosť a iné fondy EÚ v oblasti migrácie, riadenia hraníc a predovšetkým bezpečnosti sa budú spoločne zameriavať na rôzne fázy činností a postupov potrebných na zriadenie európskeho priestoru bezpečnosti a spravodlivosti. Vzhľadom na inherentné prepojenia medzi bezpečnosťou a spravodlivosťou v praxi sa vytvoria osobitné synergie, pokiaľ ide o poskytovanie primeranej ochrany obetiam trestnej činnosti, financovanie spoločných vyšetrovacích tímov a odbornej justičnej prípravy, zabezpečenie interoperability s Európskym informačným systémom registrov trestov, zlepšenie podmienok vo väzení a spolupráce medzi agentúrami v oblasti spravodlivosti a bezpečnosti, a to aj prostredníctvom agentúr- pôsobiacich v oblasti justície, ako je napríklad Eurojust a Európska prokuratúra.

– **environmentálna politika**

Program Spravodlivosť má potenciál podporiť opatrenia zamerané na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu a okrem iného prispieť k vykonávaniu smernice o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva³.

³

Smernica 2008/99/ES.

Opatreniami na podporu justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach sa doplní a posilní samostatný program odbornej prípravy sudcov a prokurátorov v oblasti environmentálneho práva a možnosť financovať projekty zamerané na prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ako sa stanovuje v nariadení LIFE⁴. Tieto opatrenia zároveň prispievajú k zabezpečeniu toho, aby mohli vnútroštátne justičné systémy poskytnúť účinný prístup k spravodlivosti podľa Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia⁵.

– **Zohľadňovanie problematiky klímy**

V návrhu viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 stanovila Komisia ambicioznejší cieľ, pokiaľ ide o zohľadňovanie problematiky klímy vo všetkých programoch EÚ, s celkovým cieľom 25 % výdavkov EÚ, ktoré prispievajú k plneniu cieľov v oblasti klímy. Príspevok tohto programu k dosiahnutiu tohto celkového cieľa sa bude sledovať prostredníctvom markerového systému EÚ na ochranu klímy na primeranej úrovni členenia vrátane použitia presnejších metódik, ak sú k dispozícii. Komisia bude naďalej každoročne predkladať informácie o viazaných rozpočtových prostriedkoch v súvislosti s ročným návrhom rozpočtu.

S cieľom podporiť plné využitie potenciálu programu prispieť k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy sa Komisia bude snažiť identifikovať príslušné akcie počas celého procesu prípravy, implementácie, preskúmania a hodnotenia programu.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Návrh sa zakladá na článku 81 ods. 1 a ods. 2 a článku 82 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

V článku 81 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, že Únia rozvíja justičnú spoluprácu v občianskych veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky. V článku 81 ods. 2 ZFEÚ sa stanovuje prijatie opatrení zameraných na zabezpečenie vzájomného uznávania a výkonu rozhodnutí, cezhraničné doručovanie súdnych a mimosúdnych písomností, účinný prístup k spravodlivosti a podporu vzdelávania sudcov a justičných pracovníkov.

V článku 82 ods. 2 ZFEÚ sa stanovujú opatrenia na podporu justičnej spolupráce v trestných veciach.

Kombinácia článkov 81 a 82 ZFEÚ umožňuje uplatniť komplexnú koncepciu podpory rozvoja justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, najmä pokiaľ ide o prierezové- otázky ovplyvňujúce obidve oblasti.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Navrhované financovanie rešpektuje zásadu európskej pridanej hodnoty a zásadu subsidiarity. Financovanie z rozpočtu Únie sa zameriava na ciele, ktoré samotné členské štáty nemôžu v dostatočnej miere dosiahnuť a pri ktorých môže byť intervencia Únie prínosnejšia. Činnosti, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, prispievajú k účinnému uplatňovaniu *acquis*

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1293/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení programu pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a o zrušení nariadenia (ES) č. 614/2007 (Text s významom pre EHP).

⁵ Rozhodnutie 2005/370/ES.

prostredníctvom budovania vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, posilňovania cezhraničnej spolupráce, vytvárania sietí a zabezpečovania správneho, jednotného a konzistentného uplatňovania práva Únie v rámci celej Únie. Únia môže lepšie reagovať na cezhraničnú situáciu než členské štáty a môže poskytnúť európsku platformu pre vzájomné čerpanie skúseností. Podporu dostane kvalitná analytická základňa pre podporu a rozvoj politik. Intervencia Únie umožňuje konzistentné vykonávanie týchto činností v rámci Únie a prináša úspory z rozsahu.

- **Proporcionalita**

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality, keďže neprekračuje minimálny rámec nevyhnutný na dosiahnutie uvedeného cieľa na európskej úrovni.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Hodnotenie v polovici trvania programu Spravodlivosť na obdobie rokov 2014 – 2020 ukázalo, že program priniesol vysokú európsku pridanú hodnotu. Členské štáty, ktoré konali samostatne by neboli schopné dosiahnuť rovnaké výsledky, pokiaľ ide o veľkosť a rozsah pôsobnosti. Platí to v súvislosti so všeobecným cieľom programu, t. j. rozvojom európskeho priestoru spravodlivosti založenom na vzájomnom uznávaní a dôvere, aj v súvislosti s jeho špecifickými cieľmi. Prijímatelia súhlasia, že poskytovanie odbornej justičnej prípravy na európskej úrovni je základom pre vytvorenie európskeho priestoru spravodlivosti a pre bezproblémové a koordinované presadzovanie práva EÚ. Činnosť posilnená dosahovaním špecifických cieľov týkajúcich sa odbornej justičnej prípravy sa na druhej strane považuje za udržateľnú, keďže podporuje získavanie dlhodobých právnych znalostí a spôsobilostí, pričom poskytuje príležitosti na vytváranie sietí a budovanie dôvery- medzi justičnými pracovníkmi jednotlivých členských štátov.

Druhy činností financované v rámci programu a výsledky projektu sú účinné pri zdokonaľovaní znalostí o práve a politikách Únie. Program Spravodlivosť sa považuje za výkonnejší v porovnaní s predchádzajúcimi programami, pokiaľ ide o smerovanie politiky a zapojenie správnych skupín zainteresovaných strán, zatiaľ čo úsilie by sa mohlo v budúcnosti vyvážené rozdeliť medzi ciele programu. Úsilie je naďalej potrebné na dosiahnutie všetkých cieľových skupín vo všetkých členských štátoch a mohli by sa posilniť komunikačné činnosti.

Povaha programu umožnila zabezpečenie operačnej flexibility, vďaka čomu mohla Komisia prispôbiť ročné pracovné programy novým potrebám v oblasti politiky spravodlivosti. Celkovo je program vysoko relevantný a zosúladený s potrebami vybraných cieľových skupín, mohla by sa však zvážiť systematickejšia analýza potrieb zainteresovaných strán. Má predovšetkým kľúčovú schopnosť prispôbiť svoje priority novým potrebám v oblasti politiky spravodlivosti s cieľom riešiť najdôležitejšie otázky. Je to výsledok rozsiahlych špecifických cieľov programu, keďže sa do neho začlenilo niekoľko programov z predchádzajúceho programového obdobia. Takáto flexibilita, pokiaľ ide o stanovenie politiky a politického programu je základom pre dosiahnutie dobrých výsledkov programu. Program predstavuje dobrú úroveň súdržnosti a komplementárnosti s ostatnými nástrojmi, programami a činnosťami EÚ. Bez koordinácie a výmeny informácií s ostatnými programami a projektmi EÚ by zlepšovanie súdržnosti nebolo možné.

Implementácia programu Spravodlivosť bolo uspokojujúce, pokiaľ ide o granty na činnosť a prevádzkové granty, malo by sa však zlepšiť budúce plánovanie verejného obstarávania.

Existuje len málo možností na používanie alternatívnych nástrojov financovania, ako napríklad inovatívnych finančných nástrojov. Podľa prijímateľov súčasné nástroje (granty na činnosť, prevádzkové granty a činnosti v oblasti verejného obstarávania) vyhovujú potrebám programu. Existuje však priestor na zjednotenie a zjednodušenie určitých požiadaviek na podávanie správ v kontexte grantov a zároveň na zabezpečenie potrebnej kontroly výdavkov z verejných zdrojov.

Špecifické programové ukazovatele sú vhodné na sledovanie pokroku pri dosahovaní cieľov programu, z dôvodu nedostatku primeraných nástrojov (napr. prieskum spokojnosti) je však hodnotenie dosiahnutého pokroku niekedy náročné.

Kapacita účastníkov sa považovala za kľúčový faktor, ktorý má vplyv na výkonnosť financovaných činností, keďže obmedzená (administratívna, finančná, organizačná) kapacita by mohla byť dôvodom obmedzenej účasti na činnostiach programu (najmä v určitých členských štátoch). Môže sa preto vyžadovať budovanie kapacít- a technická pomoc.

Neexistuje jasný rámec na ďalšie zjednodušenie, pokiaľ ide o spôsob riadenia programu. Súčasný priamy spôsob riadenia je primeraný programu takéhoto rozsahu, zatiaľ čo alternatívne spôsoby (ako napríklad zdieľané riadenie) by pravdepodobne viedli k roztrieštenému pridelovaniu prostriedkov, čím by sa kapacita programu obmedzila na sústredenie zdrojov na spoločné priority a nové problémy. Podľa prijímateľov by sa mohlo vyvíjať úsilie o zjednodušenie v súvislosti s vypracovaním a poskytovaním potrebných informácií o administratívnej a finančnej kapacite pri účasti na výzve na predkladanie návrhov.

Ďalej existuje priestor na prispôbenie portálu účastníkov potrebám rôznych druhov organizácií, ktoré sa obvykle uchádzajú o účasť v programe (ako napríklad vzdelávacie inštitúcie). V tejto súvislosti sa trend smerom k postupnej digitalizácii vnímal ako jednoznačne pozitívny a malo by sa v ňom pokračovať.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Konzultačná stratégia na podporu prípravných prác týkajúcich sa nového programu Spravodlivosť zahŕňala verejnú konzultáciu v rámci návrhu na viacročný finančný rámec (VFR) po roku -2020 v oblasti hodnôt a mobility, verejné konzultácie v rámci hodnotenia v polovici trvania súčasných programov financovania a viaceré *ad hoc* konzultácie organizované zo strany Komisie formou rokovaní za okrúhlym stolom so zainteresovanými stranami, konferencií a seminárov o otázkach obsiahnutých v posúdení vplyvu, ktorý sa vo veľkej miere zakladá na výsledkoch týchto konzultácií.

OTVORENÁ VEREJNÁ KONZULTÁCIA O FONDOCH EÚ V OBLASTI HODNÔT A MOBILITY

Konzultácie sa uskutočnili v rámci hodnotení existujúcich finančných programov EÚ, ktoré pokrývali viaceré oblasti politiky a zamerali sa predovšetkým na súčasnú výkonnosť a budúce výzvy. Účelom verejnej konzultácie o fondoch EÚ v oblasti hodnôt a mobility bolo zozbierať názory všetkých zainteresovaných strán o tom, ako čo najlepšie využiť každé euro z rozpočtu EÚ. Verejná konzultácia o fondoch EÚ v oblasti hodnôt a mobility bola otvorená od 10. januára 2018 do 9. marca 2018 a bola k dispozícii v 23 úradných jazykoch EÚ.

V rámci verejnej konzultácie online o fondoch EÚ v oblasti hodnôt a mobility Komisia prijala celkovo 1 839 odpovedí z celej Európy, pričom 52 % z nich bolo od respondentov, ktorí mali skúsenosť s programom Erasmus+ a 43 % bolo od respondentov, ktorí mali skúsenosť s programom Kreatívna Európa.

Z každého členského štátu prišla aspoň jedna odpoveď. Krajinou pobytu s celkovo najvyšším počtom príspevkov bolo Nemecko (24,4 %), potom Francúzsko (8,7 %), Belgicko (7,7 %) a Španielsko (5,4 %).

Z 1839 príspevkov poskytnutých prostredníctvom online dotazníka, 65,2 % (1 199) bolo od organizácií a 34,8 % (640) bolo od jednotlivcov.

Svoje názory poskytla široká škála zainteresovaných strán: z 1 199 príspevkov od organizácií, 355 (19,3 %) príspevkov bolo od mimovládnych organizácií, platforiem a sietí, 270 (14,7 %) príspevkov prišlo od súkromných podnikov (najmä od mikropodnikov a malých podnikov) a 127 (6,9 %) príspevkov bolo od výskumných a akademických pracovníkov.

Analýza zhrnutá ďalej v texte sa zameriava na respondentov, ktorí majú skúsenosť s týmito programami EÚ:

1. program Európa pre občanov a/alebo
2. program Práva, rovnosť a občianstvo a/alebo
3. program Kreatívna Európa a/alebo
4. program Spravodlivosť.

Ďalej sa uvádzajú niektoré hlavné výsledky:

- Z odpovedí respondentov vyplýva, že „presadzovanie európskej identity a spoločných hodnôt“ a „presadzovanie práv a rovnosti“ sú dôležitými spoločnými politickými výzvami (medzi prvými štyrmi uvedenými výzvami), ktoré treba riešiť vo všetkých štyroch programoch. „Podpora aktívneho občianstva, demokratickej účasti v spoločnosti a právneho štátu“ a „presadzovanie sociálneho začlenenia a spravodlivosti“ sa tiež javia ako dôležité výzvy, ktoré treba riešiť v príslušných programoch, aj keď v menšej miere v programe Kreatívna Európa, v rámci ktorého sa kladie väčší dôraz na hospodárske výzvy a kultúrnu rozmanitosť.

- „Podpora inovácií“, „posilnenie európskej kultúrnej rozmanitosti a kultúrneho dedičstva“ a „presadzovanie európskej identity a spoločných hodnôt“ sa považujú za politiky, ktoré v plnej miere alebo v dostatočnej miere riešia výzvy, ktorým čelí prinajmenšom polovica respondentov so skúsenosťou so štyrmi príslušnými programami. Takisto 52 % respondentov so skúsenosťou s programom Kreatívna Európa sa domnieva, že politika zameraná na „podporu konkurencieschopnosti európskeho kultúrneho a kreatívneho priemyslu“ rieši výzvy v plnej alebo v dostatočnej miere.
- Približne 80 % respondentov so skúsenosťou so štyrmi uvedenými programami EÚ súhlasí s tým, že tieto programy vo veľkej alebo v dostatočnej miere vytvárajú pridanú hodnotu v súvislosti s tým, čo by mohli členské štáty dosiahnuť na vnútroštátnej, regionálnej a/alebo miestnej úrovni.
- Hlavné prekážky, ktoré by podľa respondentov mohli brániť súčasným programom/fondom v dosahovaní ich cieľov sú veľmi podobné bez ohľadu na dotknutý program: „Nedostatočný rozpočet programov na uspokojenie dopytu“, „nedostatočná podpora malých zainteresovaných strán“ a „nedostatočná podpora žiadateľov, ktorí prihlášku podali prvýkrát“ sú označené za tri hlavné prekážky.
- Respondenti so skúsenosťou aspoň s jedným zo štyroch programov EÚ súhlasia s tým, že „používanie zjednodušených formulárov žiadostí“, „zjednodušenie štruktúrovanej siete a partnerstiev“, „zjednodušenie financovania činností vo všetkých sektoroch činnosti“ a „lepšia koordinácia medzi rôznymi programami/fondmi“ predstavujú hlavné kroky, ktoré treba prijať s cieľom zjednodušiť a znížiť administratívnu záťaž pre prijímateľov.

• Posúdenie vplyvu

Toto posúdenie vplyvu bolo vypracované s cieľom analyzovať možný návrh programu Európska kultúra, práva a hodnoty, ktorý by bol zlúčením programu Práva, rovnosť a občianstvo (2014 – 2020), programu Európa pre občanov a programu Kreatívna Európa, ako aj programu Spravodlivosť. Komisia rozhodla, že bude mať samostatný program Kreatívna Európa a že vytvorí Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty s dvoma hlavnými programami financovania: program Spravodlivosť a program Práva a hodnoty. Posúdenie vplyvu zostáva naďalej v platnosti a podporuje všetky uvedené iniciatívy.

Výbor pre kontrolu regulácie vydal 20. apríla 2018 súhlasné stanovisko k sprievodnému posúdeniu vplyvu. Výbor pripojil odporúčanie na ďalšie zlepšenie správy, pričom niektoré kľúčové aspekty tejto správy vychádzali v plnom rozsahu z výsledkov hodnotení a zistení, na lepší návrh budúcich priorít a objasnenie predpokladaných vplyvov zmien v rámci mechanizmov poskytovania podpory. Tieto aspekty boli posilnené v konečnej verzii posúdenia vplyvu. V rámci posúdenia vplyvu sa zostavili skúsenosti získané z programu Kreatívna Európa, programu Práva, rovnosť a občianstvo, programu Európa pre občanov a programu Spravodlivosť, a navrhla sa nová štruktúra. Takisto sa preskúmali mechanizmy poskytovania podpory, ktoré budú presadzovať hodnoty a kultúru EÚ a zároveň dosahovať ciele účinnosti, flexibility, synergií a zjednodušenia stanovené pre ďalší viacročný finančný rámec. Výsledky hodnotenia v polovici trvania sa náležite zohľadnili. Všetky hodnotené programy jednoznačne preukázali pridanú hodnotu. Nové zoskupenie umožní ďalej využívať potenciál súčasných programov s cieľom podporiť hodnoty EÚ a zvýšiť pridanú hodnotu EÚ.

Analyzovali sa tri hlavné scenáre:

- Zachovanie súčasného stavu štyroch programov financovania v podskupine „hodnoty“ v rámci rozpočtu EÚ, a to programu Práva, rovnosť a občianstvo, programu Spravodlivosť, programu Kreatívna Európa a programu Európa pre občanov.
- Ako alternatíva k súčasnej situácii a východisko sa v rámci druhého scenára navrhlo rozvinúť synergie medzi súčasnými programami a skombinovať ich do jedného politického celku zameraného na hodnoty EÚ, ktorý zahŕňa dva hlavné programy financovania: program na podporu Európskej kultúry, práv a hodnôt a program Spravodlivosť.
- V rámci tretieho scenára sa vytvoril jeden program financovania, ktorý zahŕňal všetky štyri programy financovania uvedené vyššie v texte.

Východisko: súčasný stav so štyrmi programami financovania a proporcionálnym znížením rozpočtu o 15 %

Analýza východiska, ktoré zahŕňalo možné zníženie dostupných finančných prostriedkov o 15 % poukázala na negatívne dôsledky pre vykonávanie politiky. Konkrétne:

Zníženie financovania o 15 % v rámci **programu Práva, rovnosť a občianstvo** by viedlo k ročnej prioritizácii, t. j. k zameraniu financovania na niektoré oblasti politiky počas jedného roku a presadzovaniu iných oblastí politiky v ďalších rokoch, a to v rozpore s rastúcimi potrebami v danej oblasti. Toto zníženie by takisto znamenalo obmedzenie výdavkov na štúdie, zbieranie údajov, kampaní na zvyšovanie povedomia atď., ktoré sú potrebné na tvorbu správnej politiky a právnych predpisov založených na faktoch.

V prípade **programu Európa pre občanov** by zníženie rozpočtu o 15 % znamenalo zníženie východiskovej hodnoty rozpočtu na 157 miliónov EUR, čo nestačí na plnenie záväzku Komisie vyhradiť občanom ústredné miesto v rámci európskeho procesu. Potrebné množstvo účastníkov a územné pokrytie činností potrebných na dosiahnutie očakávaného dosahu by už nebolo splnené. Stabilné pridelenie rozpočtových prostriedkov (na základe rozpočtu na rok 2017) by umožnilo kontinuitu, ale napriek tomu by malo obmedzený dosah.

Zníženie financovania o 15 % v rámci podprogramu **MEDIA programu Kreatívna Európa** by nevyhnutne viedlo k zjednoteniu a zameraniu sa na obmedzený počet činností. Zníženie financovania by malo neprimeraný dosah na krajiny s nižšou výrobnou kapacitou a/alebo krajiny s obmedzeným geografickým/jazykovým priestorom. Zároveň by sa tým znížil počet vzdelávacích činností pre odborníkov v audiovizuálnej oblasti a počet koprodukčných diel v EÚ, ktoré sa ľahšie distribuujú do zahraničia. Obmedzenie rozsahu pôsobnosti siete prevádzkovateľov kín by malo negatívny dosah na prístup občanov EÚ, a to najmä z krajín strednej a východnej Európy, k európskemu inonárodnému obsahu.

Zníženie o 15 % v prípade podprogramu Kultúra v rámci programu **Kreatívna Európa** by neumožnilo dosiahnuť potrebné množstvo na plnenie potrieb kultúrneho a kreatívneho priemyslu. To by konkrétne znamenalo nižšiu európsku pridanú hodnotu a teda obmedzený dosah na kultúrnu rozmanitosť, menej príležitostí na cezhraničnú spoluprácu, menej trhových príležitostí a menej kariérnych možností pre odborníkov z kultúrneho a kreatívneho priemyslu. Vplyv na spoločnosť by bol obmedzený, pričom medzinárodné otvorenie programu by sa muselo obmedziť na úroveň pred rokom 2014 a muselo by sa upustiť od účasti kľúčových susedných partnerských krajín v rámci EÚ.

Finančná záruka pre kultúrny a kreatívny priemysel by mohla byť ohrozená, čo by mohlo byť škodlivé pre kultúrny a kreatívny priemysel, a to najmä pre východné krajiny, ktorých finančné trhy sú menej rozvinuté, a preto poskytujú menej možností prístupu k financiam.

Vylúčená alternatíva v rámci posúdenia vplyvu: jeden program

Alternatíva navrhnutá v treťom scenári jedného nástroja/programu sa vylúčila z dôvodov týkajúcich sa právneho základu. Väčšina činností a politik sa skutočne zakladá na článkoch, v ktorých sa stanovuje riadny legislatívny postup s výnimkou programu Európa pre občanov. V súčasnosti sa program Európa pre občanov zameriava najmä na občiansku účasť a preto sa zakladá na článku 352 ZFEÚ (jednomyselnosť). Po analýze by sa ciele príslušných činností, ak sa ich zameranie do určitej miery zmenilo, mohli prispôbiť novému prístupu širšieho programu, a v takom prípade by patrili do rozsahu článku 167 ods. 1 a ods. 2 ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje riadny legislatívny postup. Avšak vzhľadom na postavenie Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a postavenie Dánska, ako sa stanovuje v Protokole č. 21 a v Protokole č. 22 pripojených k zmluvám, program Spravodlivosť, ktorý si síce vyžaduje riadny legislatívny postup, musí zostať samostatným nástrojom.

Navrhnutá alternatíva v rámci posúdenia vplyvu: rámec EÚ v oblasti hodnôt s dvomi programami financovania

Analýza ukázala, že súčasnú situáciu štyroch programov financovania je potrebné zlepšiť. Ako alternatíva k súčasnej situácii a východisko sa preto navrhlo rozvinúť synergie medzi súčasnými programami a prednostnými okruhmi a skombinovať ich do jedného politického celku zameraného na hodnoty EÚ, ktorý zahŕňa dva hlavné programy financovania: program na podporu Európskej kultúry, práv a hodnôt a program Spravodlivosť, ako sa uvádza ďalej v texte.

Nová architektúra budúceho financovania ako alternatíva k východiskovej hodnote sa zameriava na:

- rozvoj synergií medzi politikami, hľadanie spoločného základu pre činnosť a zároveň rešpektovanie ich osobitných vlastností;
- zníženie prekrývania a rozdrobenosti;
- zaručenie pružnosti pri prideľovaní finančných prostriedkov a zároveň zabezpečenie určitej úrovne predvídateľnosti financovania vyčleneného na jednotlivé politiky;
- posilnenie medziodvetvových a inovatívnych činností;
- zabezpečenie potrebného množstva zdrojov na presadzovanie hodnôt a tiež zohľadňovanie potrieb jednotlivých politik.

Zvolená alternatíva

Komisia rozhodla, že bude mať samostatný program Kreatívna Európa a že vytvorí Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty s dvoma hlavnými programami financovania: program Spravodlivosť a program Práva a hodnoty. Posúdenie vplyvu zostáva naďalej v platnosti a podporuje uvedené iniciatívy. Toto rozhodnutie sa zohľadňuje v súbore návrhov VFR po roku 2020, ktorý Komisia predstavila 2. marca 2018⁶.

• Zjednodušenie

Bude sa vyvíjať úsilie v oblasti zjednodušených opatrení, napr. jednorazové platby, paušálne sadzby a jednotkové náklady, pri implementácii programu Spravodlivosť.

Zložitosť a rôznorodosť pravidiel financovania súčasných programov predstavuje prekážku pre žiadateľov. Použitie jednotného kontaktného miesta pre externých používateľov, aby sa mohli zapojiť do životného cyklu grantov (portál účastníkov) vrátane celkového systému

⁶ COM(2018) 321.

riadenia grantov, má dôležitú úlohu pri zjednodušovaní prístupu k programu. Program Spravodlivosť sa bude naďalej riadiť prostredníctvom systému IT Komisie, ktorý sa v súčasnosti vyvíja na základe programu Horizont 2020.

- **Základné práva**

Ciele programu sú úzko prepojené s presadzovaním základných práv a sú v súlade s Chartou základných práv EÚ. Konkrétne program Spravodlivosť (a program Práva a hodnoty) bude súčasťou Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty v rámci rozpočtu EÚ a bude sa zameriavať na podporu otvorených, demokratických a inkluzívnych spoločností, pričom posilní postavenie ľudí ochranou a podporou práv a hodnôt a prostredníctvom ďalšieho rozvíjania priestoru spravodlivosti v EÚ.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Finančné krytie na implementáciu programu Spravodlivosť sa na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 stanovuje na [305 000 000 EUR] (v bežných cenách).

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia bude naďalej priamo riadiť program Spravodlivosť, pokiaľ ide o poskytovanie grantov a verejné obstarávanie.

Vypracuje sa plán implementácie, aby sa stanovili podmienky implementácie programu.

Vypracuje sa plán monitorovania a hodnotenia, aby sa stanovilo, ako sa majú akcie implementovať v praxi a v rámci akej stratégie prístupu k údajom. Program sa bude monitorovať nepretržite (napr. s cieľom včasne reagovať na nepredvídané udalosti a výnimočné potreby) a pravidelne (s cieľom podať správu o kľúčových udalostiach, ako napríklad výzvy na predkladanie návrhov, hodnotenie projektov, udalosti týkajúce sa koordinácie a šírenia informácií) a výsledky monitorovania sa prípadne premietnu do kľúčových programových ukazovateľov. Monitorovacie správy sa následne premietnu do:

- hodnotenia v polovici trvania (najneskôr štyri roky po začatí implementácie programu) spojeného so záverečným hodnotením predchádzajúcich programov; a
- záverečného hodnotenia (najneskôr štyri roky po skončení programového obdobia).

Tieto hodnotenia sa uskutočnia v súlade s odsekmi 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016⁷, v rámci ktorej tri inštitúcie potvrdili, že hodnotenia existujúcich právnych predpisov a politiky by mali byť základom pre posúdenia vplyvu možností ďalších opatrení. Hodnoteniami sa posúdia účinky v praxi na základe ukazovateľov/cieľov programu a podrobnej analýzy toho, do akej miery možno program považovať za relevantný, účinný a efektívny a do akej miery poskytuje dostatočnú pridanú hodnotu EÚ a je súdržný s ostatnými politikami EÚ. Budú obsahovať skúsenosti získané z riešenia akýchkoľvek uvedených nedostatkov/problémov alebo akejkoľvek možnosti ďalej zlepšiť opatrenia alebo výsledky a z maximalizácie ich využitia/vplyvu.

Komisia predloží Európskemu parlamentu, Rade a iným príslušným inštitúciám EÚ správu o monitorovaní a hodnotení a verejnú hodnotiacu tabuľku, v ktorej sa zaznamenajú kľúčové ukazovatele programu.

⁷ Medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016; Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1 – 14.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Cieľom navrhovanej koncepcie je skombinovať zjednodušenie postupov financovania, ktoré požadovali všetky zúčastnené strany, s prístupom viac orientovaným na dosahovanie výsledkov.

V návrhu sa stanovujú všeobecné a špecifické ciele programu (článok 3) a druhy činností, ktoré sa budú financovať (príloha I). Všeobecné a špecifické ciele stanovujú rozsah programu (oblasti politiky), zatiaľ čo druhy činností sú zamerané na financovanie-, vzťahujú sa na všetky príslušné oblasti politiky a poskytujú prierezovú definíciu možných výsledkov. Druhy činností zároveň poukazujú na to, kde môže financovanie skutočne vytvárať pridanú hodnotu pri dosahovaní cieľov politiky.

V rámci vykonávania tohto nariadenia Komisia každoročne stanoví priority financovania pre príslušné oblasti politiky. Pokiaľ ide o prístup k programu, zúčastniť sa môžu všetky právnické osoby so sídlom v členskom štáte alebo v účastníckej krajine mimo EÚ, a to bez akýchkoľvek ďalších obmedzení.

Táto štruktúra umožňuje zjednodušenie a lepšie zameranie programu na politické potreby a vývoj situácie. Okrem toho poskytuje stabilný kontext pre hodnotenie, pretože špecifické ciele sú priamo prepojené s ukazovateľmi, ktoré budú konzistentné počas celého trvania programu a budú sa pravidelne monitorovať a vyhodnocovať. V záujme pružnosti a lepšej implementácie sa navrhuje nevyčleňovať konkrétne sumy na jednotlivé špecifické ciele v rámci programu.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,**ktorým sa zriaďuje program Spravodlivosť**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä jej článok 81 ods. 1 a 2 a článok 82 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁸,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov⁹,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) V súlade s článkom 2 Zmluvy o Európskej únii: „Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.“ V článku 3 sa ďalej uvádza, že „cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov“ a okrem iného „rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľadňovanie európskeho kultúrneho dedičstva“. Tieto hodnoty sa opätovne potvrdzujú a stanovujú v právach, slobodách a zásadách zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).
- (2) Keďže je nevyhnutné, aby sa tieto práva a hodnoty naďalej podporovali, posilňovali a zdieľali medzi občanmi a obyvateľmi v Únii a takisto, aby sa stali stredobodom európskych spoločností, v rozpočte Únie sa vytvára nový **Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty**, ktorý zahŕňa program **Práva a hodnoty** a program **Spravodlivosť**. V čase, keď európske spoločnosti čelia extrémizmu, radikalizmu a rozdeleniu, je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým podporovať, posilňovať a obhajovať spravodlivosť, práva a hodnoty EÚ: ľudské práva, úctu k ľudskej dôstojnosti, slobodu, demokraciu, rovnosť, právny štát. Toto úsilie zásadne a priamo ovplyvní politický, sociálny, kultúrny a hospodársky život v EÚ. Ako súčasť nového fondu spojí program Práva a hodnoty program Práva, rovnosť a občianstvo na roky 2014 – 2020 ustanovený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013¹⁰

⁸ Ú. v. EÚ C , , s. .

⁹ Ú. v. EÚ C , , s. .

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 62).

a program Európa pre občanov ustanovený nariadením Rady (EÚ) č. 390/2014¹¹. Program Spravodlivosť (ďalej len „program“) bude naďalej podporovať rozvoj integrovaného európskeho priestoru spravodlivosti a cezhraničnej spolupráce, a to v nadväznosti na program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013¹² (ďalej „predchádzajúci program“).

- (3) Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty a jeho dva podkladové programy financovania budú zamerané najmä na ľudí a subjekty, ktoré prispievajú k tomu, aby boli naše spoločné hodnoty, práva a bohatá rozmanitosť zavedené do praxe a dobre fungujúce. Hlavným cieľom je podporiť a zachovať našu na právach založenú, rovnocennú, inkluzívnu a demokratickú spoločnosť. To zahŕňa dynamickú občiansku spoločnosť podnecujúcu demokratickú, občiansku a spoločenskú účasť obyvateľov a podporujúcu bohatú rozmanitosť európskej spoločnosti, a to aj na základe našej spoločnej histórie a pamäte. V článku 11 Zmluvy o EÚ sa ďalej uvádza, že orgány vhodnými spôsobmi poskytnú občanom a zastupujúcim združeniam možnosť vyjadrovať a verejne si vymieňať svoje názory na všetky oblasti činnosti Únie.
- (4) V Zmluve o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa stanovuje vytváranie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv a rozličných právnych systémov a tradícií členských štátov. Únia môže na tento účel prijímať opatrenia na rozvoj justičnej spolupráce v občianskych veciach a justičnej spolupráce v trestných veciach a na podporu akcií členských štátov v oblasti predchádzania trestnej činnosti. Pri ďalšom rozvoji európskeho priestoru spravodlivosti by sa malo zabezpečiť dodržiavanie základných práv, ako aj spoločných zásad a hodnôt, ako sú nediskriminácia, rodová rovnosť, účinný prístup k spravodlivosti pre všetkých, právny štát a dobre fungujúci nezávislý justičný systém.
- (5) Financovanie by malo zostať jedným z hlavných nástrojov na úspešné plnenie ambiciózných cieľov stanovených zmluvami. Mali by sa dosiahnuť okrem iného vytvorením flexibilného a účinného programu Spravodlivosť, ktorý by plánovanie a plnenie týchto cieľov mal uľahčiť.
- (6) Pre postupné vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti má Únia prijať opatrenia týkajúce sa justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach založené na zásade vzájomného uznávania rozsudkov a súdnych rozhodnutí, ktorá je už od zasadnutia Európskej rady v Tampere v dňoch 15. a 16. októbra 1999 základom justičnej spolupráce v rámci Únie. Vzájomné uznávanie si vyžaduje vysokú úroveň vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. S cieľom uľahčiť vzájomné uznávanie a posilniť vzájomnú dôveru boli prijaté vo viacerých oblastiach opatrenia na aproximáciu právnych predpisov členských štátov. Riadne fungujúci priestor spravodlivosti, v ktorom sú odstránené prekážky brániace cezhraničným súdnym konaniam a prístupu k spravodlivosti v cezhraničných situáciách, je takisto kľúčovým pre zabezpečenie hospodárskeho rastu.
- (7) Dodržiavanie zásad právneho štátu je nevyhnutné pre vysokú úroveň vzájomnej dôvery v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí, najmä pokiaľ ide o účinnú justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach, ktorá je založená na vzájomnom

¹¹ Nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014 zo 14. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje program „Európa pre občanov“ na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 115, 17.4.2014, s. 3).

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 62).

uznávani. Právny štát je jednou zo spoločných hodnôt zakotvených v článku 2 ZEÚ a zásada účinnej súdnej ochrany stanovená v článku 19 ods. 1 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv je konkrétnym vyjadrením zásady právneho štátu. Presadzovanie zásady právneho štátu podporou úsilia o zlepšenie nezávislosti, kvality a efektívnosti vnútroštátnych justičných systémov posilňuje vzájomnú dôveru, ktorá je nevyhnutná pre justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach.

- (8) Podľa článku 81 ods. 2 písm. h) a článku 82 ods. 1 písm. c) Zmluvy o fungovaní EÚ podporuje Únia odbornú prípravu sudcov a justičných pracovníkov ako nástroj na zlepšenie justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach založenej na vzájomnom uznávaní rozsudkov a súdnych rozhodnutí. Odborná príprava odborníkov z oblasti justície je dôležitým nástrojom prehlbovania spoločného chápania toho, ako najlepšie dodržiavať zásady právneho štátu. Prispieva k budovaniu európskeho priestoru spravodlivosti vytvorením spoločnej justičnej kultúry medzi odborníkmi z oblasti justície členských štátov. Je nevyhnutné zabezpečiť správne a jednotné uplatňovanie práva v Únii a vzájomnú dôveru medzi odborníkmi z oblasti justície v cezhraničných konaniach. Činnosti odbornej prípravy podporované týmto programom by mali byť založené na spoľahlivých posúdeniach potrieb odbornej prípravy, využívať najmodernejšiu metodiku odbornej prípravy, zahŕňať cezhraničné podujatia spájajúce odborníkov z oblasti justície z rôznych členských štátov, pozostávať z aktívneho učenia, zahŕňať prvky nadväzovania profesionálnych kontaktov a byť udržateľné.
- (9) Na odbornej justičnej príprave sa môžu podieľať rôzni aktéri, ako sú právne, justičné a správne orgány členských štátov, akademické inštitúcie, vnútroštátne subjekty zodpovedné za odbornú justičnú prípravu, organizácie alebo siete poskytujúce odbornú prípravu na európskej úrovni alebo siete koordinátorov súdov práva Únie. Orgány a subjekty, ktoré sledujú všeobecný európsky záujem v oblasti odbornej justičnej prípravy, ako je Európska sieť odbornej justičnej prípravy (EJTN), Akadémia európskeho práva (ERA), Európska sieť súdnych rád (ENCJ), Združenie štátnych rád a najvyšších správnych súdov Európskej únie (ACA – Europe), Sieť predsedov najvyšších súdov Európskej únie (RPCSJUE) a Európsky inštitút verejnej správy (EIPA), by mali aj naďalej plniť svoju úlohu pri podpore programov odbornej prípravy pre justíciu a justičných zamestnancov, ktoré majú skutočný európsky rozmer, a preto by im mala byť poskytovaná primeraná finančná podpora v súlade s postupmi a kritériami stanovenými v ročných pracovných programoch prijatých Komisiou podľa tohto nariadenia.
- (10) Program by mal podporovať ročný pracovný program EJTN, ktorá je základným aktérom odbornej justičnej prípravy. EJTN sa nachádza vo výnimočnej situácii, keďže je jedinou sieťou na úrovni EÚ združujúcou subjekty odbornej justičnej prípravy členských štátov. Má výnimočné postavenie na organizovanie výmen pre nových a skúsených sudcov a prokurátorov medzi všetkými členskými štátmi a koordinovanie práce vnútroštátnych subjektov pre odbornú justičnú prípravu, pokiaľ ide o organizovanie činností odbornej prípravy v oblasti práva EÚ a podporu osvedčených postupov odbornej prípravy. EJTN je zároveň poskytovateľom činností odbornej prípravy vynikajúcej kvality poskytovaných nákladovo efektívnym spôsobom na úrovni Únie. Zahŕňa navyše aj subjekty odbornej justičnej prípravy kandidátskych krajín ako pozorovateľov.
- (11) Opatrenia v rámci programu by mali podporovať posilnené vzájomné uznávanie súdnych rozhodnutí a rozsudkov a potrebnú aproximáciu právnych predpisov, ktorá uľahčí spoluprácu medzi všetkými príslušnými orgánmi vrátane finančných

spravodajských jednotiek, a súdnu ochranu individuálnych práv v občianskych a obchodných veciach. Program by mal takisto podporiť procedurálne právne predpisy pre cezhraničné prípady a väčšiu konvergenciu v občianskom práve, ktorá pomôže odstrániť prekážky brániace riadnemu a účinnému fungovaniu súdnych a mimosúdnych konaní v prospech všetkých účastníkov občianskoprávneho sporu. Napokon by s cieľom podporiť účinné presadzovanie a praktické uplatňovanie práva Únie v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach mal program podporovať fungovanie Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci zriadenej rozhodnutím Rady 2001/470/ES.

- (12) Podľa článku 3 ods. 3 ZEÚ, článku 24 Charty a Dohovoru OSN o právach dieťaťa z roku 1989 by mal program podporovať ochranu práv dieťaťa, ako aj začleňovať presadzovanie práv dieťaťa pri implementácii všetkých svojich akcií.
- (13) Program na roky 2014 – 2020 umožnil činnosti odbornej prípravy v oblasti práva Únie, najmä pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti a uplatňovanie charty, zamerané na členov justičných orgánov a iných odborníkov v oblasti práva. Rada vo svojich záveroch z 12. októbra 2017 o uplatňovaní charty v roku 2016 pripomenula význam zvyšovania povedomia o uplatňovaní charty na úrovni členských štátov, ako aj na úrovni Únie, a to aj medzi tvorcami politík, odborníkmi v oblasti práva a samotnými držiteľmi týchto práv. Pre začleňovanie základných práv konzistentným spôsobom je preto potrebné rozšíriť finančnú podporu na činnosti venované zlepšovaniu informovanosti pre iné subjekty verejného sektora, než sú justičné orgány a odborníci v oblasti práva.
- (14) Podľa článku 67 ZFEÚ má Únia vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv, pre ktoré má prístup k spravodlivosti zásadný význam. S cieľom uľahčiť účinný prístup k spravodlivosti a s cieľom posilniť vzájomnú dôveru, ktorá je nevyhnutná pre riadne fungovanie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, je potrebné rozšíriť finančnú podporu na činnosti iných orgánov než justičných orgánov a odborníkov v oblasti práva, ako aj organizácií občianskej spoločnosti, ktoré prispievajú k týmto cieľom.
- (15) Podľa článkov 8 a 10 ZFEÚ by sa programom malo takisto podporovať zohľadnenie rovnosti medzi ženami a mužmi a cieľov v oblasti nediskriminácie vo všetkých jeho činnostiach.
- (16) Činnosti, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, by mali prispievať k vytvoreniu európskeho priestoru spravodlivosti, posilňovaniu cezhraničnej spolupráce, vytváraniu sietí a dosiahnutiu správneho, súdržného a jednotného uplatňovania práva Únie. Financované činnosti by mali takisto prispieť k spoločnému chápaniu hodnôt Únie, právneho štátu, lepšej znalosti práva a politík Únie, výmene poznatkov a osvedčených postupov pri používaní nástrojov justičnej spolupráce všetkými dotknutými zainteresovanými stranami, ako aj k šíreniu interoperabilných digitálnych riešení, ktoré umožňujú bezproblémovú a účinnú cezhraničnú spoluprácu, a mali by poskytovať spoľahlivý analytický základ na podporu rozvoja, presadzovania a riadneho vykonávania právnych predpisov a politík Únie. Zásah Únie umožní, aby sa tieto akcie vykonávali jednotne v rámci celej Únie, a prinesie úspory z rozsahu. Okrem toho môže Únia lepšie reagovať na cezhraničnú situáciu než členské štáty a môže poskytnúť európsku platformu pre vzájomné čerpanie skúseností.
- (17) Komisia by mala zabezpečiť celkovú konzistentnosť, komplementárnosť a súčinnosť s prácou inštitúcií, úradov a agentúr Únie, ako je Eurojust, eu-LISA a Európska prokuratúra a mala by zhodnotiť prácu ďalších vnútroštátnych a medzinárodných aktérov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje program.

- (18) Je potrebné zabezpečiť európsku pridanú hodnotu všetkých akcií a činností vykonávaných v rámci programu, ich komplementárnosť s činnosťami členských štátov a ich súlad s inými činnosťami Únie. Na to, aby sa zabezpečila efektívna alokácia finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Únie je potrebné sa usilovať o konzistentnosť, komplementárnosť a súčinnosť medzi programami financovania, ktoré podporujú vzájomne súvisiace oblasti politiky, a to najmä v rámci Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty – a taktiež v rámci programu Práva a hodnoty – a medzi programom a programom jednotného trhu; riadením hraníc a bezpečnosťou, najmä Fondom pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) a Fondom pre vnútornú bezpečnosť; strategickú infraštruktúru najmä programom Digitálna Európa, programom Erasmus+, rámcovým programom pre výskum a inovácie a nástrojom predvstupovej pomoci a nariadením o programe LIFE¹³.
- (19) Týmto nariadením sa stanovuje finančné krytie programu Spravodlivosť, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle [bod 17 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a správnom finančnom riadení¹⁴], pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (20) Na tento program sa vzťahuje nariadenie (EÚ, Euratom) [nové nariadenie o rozpočtových pravidlách] (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“). Stanovujú sa v ňom pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriamej implementácie, , finančných nástrojov a rozpočtových záruk.
- (21) Typy financovania a spôsoby plnenia podľa tohto nariadenia by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti dosiahnuť špecifické ciele opatrení a priniesť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívnu záťaž a predpokladané riziko nesúladu. Malo by to zahŕňať zohľadnenie použitia jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (22) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013¹⁵, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2988/95¹⁶, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96¹⁷ a nariadením Rady (EÚ) 2017/1939¹⁸ majú byť finančné záujmy Únie chránené primeranými opatreniami vrátane prevencie, zisťovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí a podvodov, vymáhania stratených, nesprávne vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov a prípadne

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1293/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení programu pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a o zrušení nariadenia (ES) č. 614/2007. Text s významom pre EHP.

¹⁴ [Ú. v. EÚ C 373, 20.12.2013, s. 1. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.1.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC].

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

¹⁶ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

¹⁷ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

¹⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (ďalej aj „EPPO“) (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

ukladania správnych sankcií. Konkrétne môže Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) vykonávať v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) č. 883/2013 a nariadením (Euratom, ES) č. 2185/96 správne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. V súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 môže Európska prokuratúra vyšetrovať a stíhať podvodné a iné trestné činy, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371¹⁹. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách musia všetky osoby alebo subjekty, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť Komisii, úradu OLAF, Európskej prokuratúre a Európskemu dvoru audítorov (EDA) nevyhnutné práva a potrebný prístup a zabezpečiť, aby všetky tretie strany, ktoré sa zúčastňujú na vynakladaní finančných prostriedkov Únie, udelili rovnocenné práva.

- (23) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), sa môžu zúčastňovať na programoch Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o EHP, v ktorej sa stanovuje implementovanie programov rozhodnutím podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu takisto zúčastňovať na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie udeľujúce nevyhnutné práva a potrebný prístup príslušným povolujuúcim úradníkom, Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF), ako aj Európskemu dvoru audítorov, aby mohli komplexne vykonávať svoje príslušné právomoci.
- (24) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Tieto pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien, nepriamej implementácie a kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ sa týkajú aj ochrany rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov, pokiaľ ide o právny štát v členských štátoch, keďže dodržiavanie zásad právneho štátu je základným predpokladom správneho finančného riadenia a účinného financovania z prostriedkov EÚ.
- (25) Podľa článku 94 rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ²⁰], osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách a na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú zámorská krajina alebo územie spojené.
- (26) Vzhľadom na dôležitosť boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie naplňovať ciele Parížskej dohody a OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja prispeje tento program k tomu, aby sa akcie v oblasti klímy stali významnou témou a dodržal sa celkový záväzok poskytnúť 25 % rozpočtových výdavkov EÚ na podporu cieľov súvisiacich s touto problematikou. Počas prípravy a implementácie programu budú identifikované relevantné akcie a budú posúdené v kontexte jeho hodnotenia v polovici trvania.

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

²⁰ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

- (27) Podľa odsekov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva je potrebné hodnotiť tento program na základe informácií zhromaždených prostredníctvom osobitných požiadaviek na monitorovanie a zároveň obmedziť nadmernú reguláciu a administratívnu záťaž, a to najmä pre členské štáty. Tieto požiadavky môžu prípadne zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ pre hodnotenie praktických účinkov programu.
- (28) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky na vykonávanie tohto nariadenia by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o ukazovatele uvedené v článkoch 12 a 14 a v prílohe II. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni odborníkov, a aby sa tieto konzultácie viedli v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. V záujme zabezpečenia rovnakej účasti na príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade súčasne s odborníkmi z členských štátov a ich odborníci majú systematicky prístup na zasadnutia skupín odborníkov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (29) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Tieto právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011²¹.
- (30) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (31) [V súlade s článkom 3 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, Írsko (listom z ...) oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia, alebo

V súlade s článkami 1 a 2 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,]

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje program Spravodlivosť (ďalej len „program“).

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

Stanovujú sa v ňom ciele programu, rozpočet na obdobie rokov 2021 – 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidiel poskytovania týchto finančných prostriedkov.

Článok 2 *Vymedzenie pojmov*

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „členovia súdnictva a justiční zamestnanci“ sú sudcovia, prokurátori a zamestnanci súdov, ako aj iní odborníci z oblasti justície spojení so súdnictvom, ako napríklad advokáti, notári, súdni exekútori alebo príslušníci orgánov presadzovania práva, správcovia, mediátori, súdni tlmočníci a prekladatelia, súdni znalci, väzenský personál a probační úradníci.

Článok 3 *Ciele programu*

1. Všeobecným cieľom programu je prispieť k ďalšiemu rozvoju európskeho priestoru spravodlivosti založeného na zásade právneho štátu, vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere.
2. Program má tieto špecifické ciele, ako sa podrobnejšie uvádza v prílohe I:
 - a) uľahčovať a podporovať justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach a presadzovať právny štát, a to aj prostredníctvom podpory úsilia o zlepšenie účinnosti vnútroštátnych systémov súdnictva a výkonu rozhodnutí;
 - b) podporovať a presadzovať odbornú justičnú prípravu s cieľom podporovať spoločnú kultúru práva, justície a právneho štátu;
 - c) uľahčovať účinný prístup k spravodlivosti pre všetkých a účinnú nápravu, a to aj elektronickými prostriedkami, podporou efektívnych občianskoprávných a trestnoprávných postupov a presadzovaním a podporou práv obetí trestných činov, ako aj procesných práv podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní.

Článok 4 *Rozpočet*

1. Finančné krytie na implementovanie programu na obdobie rokov 2021 až 2027 je [305 000 000] EUR v bežných cenách.
2. Suma uvedená v odseku 1 sa môže použiť na technickú a administratívnu pomoc určenú na implementáciu programu, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, audítorské a hodnotiace činnosti vrátane systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií.
3. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie o rozpočtových pravidlách, výdavky na akcie vyplývajúce z projektov zahrnutých do prvého pracovného programu môžu byť oprávnené od 1. januára 2021.
4. Zdroje alokované členským štátom v rámci zdieľaného riadenia môžu byť na základe ich žiadosti prevedené na program. Komisia používa tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s článkom 62 ods. 1 písm. c). Tieto zdroje sa podľa možnosti použijú v prospech dotknutého členského štátu.

*Článok 5
Tretie krajiny pridružené k programu*

Do programu sa môžu zapojiť tieto tretie krajiny:

- a) členovia Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO), ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o EHP;
- b) prístupujúce, kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- c) krajiny, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika, v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- d) iné tretie krajiny v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode, ktorá sa vzťahuje na účasť tretej krajiny na akomkoľvek programe Únie, za predpokladu, že táto dohoda
 - zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a prínosy tretej krajiny, ktorá sa zúčastňuje na programoch Únie,
 - stanoví podmienky účasti na programoch vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívnych nákladov. Tieto príspevky predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom [21 ods. 5] [nového nariadenia o rozpočtových pravidlách],
 - neudeľuje príslušnej tretej krajine rozhodovaciu právomoc v programe,
 - zaručuje práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a ochranu jej finančných záujmov.

*Článok 6
Implementácia a formy financovania z prostriedkov EÚ*

1. Program sa implementuje v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo v rámci nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 61 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Program môže poskytovať financovanie jednou z foriem stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách.
3. [Príspevky do vzájomného poisťovacieho mechanizmu môžu pokrývať riziko spojené so spätným získavaním prostriedkov, ktoré majú zaplatiť príjemcovia, a podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách sa považujú za dostatočnú záruku.

Uplatňujú sa ustanovenia uvedené v [článku X] nariadenia XXX [nástupca nariadenia o záručnom fonde]].

Článok 7 *Typy akcií*

Podľa tohto nariadenia môžu byť financované akcie prispievajúce k dosiahnutiu špecifického cieľa uvedeného v článku 3. Na financovanie sú oprávnené najmä činnosti uvedené v prílohe I.

KAPITOLA II **GRANTY**

Článok 8 *Granty*

1. Granty v rámci programu sa udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 9 *Kumulatívne (, doplnkové) a kombinované financovanie*

1. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok v rámci programu, možno takisto poskytnúť príspevok z akéhokoľvek iného programu Únie vrátane fondov v rámci zdieľaného riadenia fondov, ak tieto príspevky nepokrývajú tie isté náklady. [Kumulatívne financovanie nesmie presiahnuť celkové oprávnené náklady na akciu a podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítať proporcionálne].
2. Ak program a fondy v rámci zdieľaného riadenia uvedené v článku 1 nariadenia (EÚ) [XX] [VN] poskytujú spoločne finančnú podporu jednej akcii, táto akcia sa implementuje v súlade s pravidlami stanovenými v tomto nariadení vrátane pravidiel o vymáhaní neoprávnene vyplatených súm.
3. Akcie, ktoré sú oprávnené podľa programu a spĺňajú podmienky uvedené v druhom pododseku, je možné identifikovať s cieľom, aby boli financované z fondov so zdieľaným riadením. V takomto prípade platia pravidlá týkajúce sa miery spolufinancovania a oprávnenosti stanovené v tomto nariadení.

Akcie uvedené v prvom pododseku musia spĺňať tieto kumulatívne podmienky:

- a) boli posúdené v rámci výzvy na predkladanie návrhov podľa tohto programu;
- b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu dané touto výzvou na predkladanie návrhov;
- c) nemôžu sa financovať v rámci príslušnej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení.

Akcie implementuje riadiaci orgán uvedený v článku [65] nariadenia (EÚ) [XX] [VN] v súlade s pravidlami stanovenými v uvedenom nariadení a predpismi pre konkrétne fondy vrátane pravidiel pre finančné opravy.

Článok 10 *Oprávnené subjekty*

1. Okrem kritérií stanovených [v článku 197] nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú kritériá oprávnenosti uvedené v odsekoch 2 a 3.

2. Oprávnené sú tieto subjekty:
 - a) právne subjekty usadené v jednej z týchto krajín:
 - členský štát alebo zámorská krajina alebo zámorské územie s ním spojené,
 - tretia krajina pridružená k programu;
 - b) akýkoľvek právny subjekt zriadený podľa práva Únie alebo akákoľvek medzinárodná organizácia.
3. Grant na prevádzku možno udeliť Európskej sieti odbornej justičnej prípravy bez výzvy na predkladanie návrhov na pokrytie výdavkov spojených s jej stálym pracovným programom.

KAPITOLA III

PROGRAMOVANIE, MONITOROVANIE, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 11 *Pracovný program*

1. Program sa implementuje prostredníctvom pracovných programov uvedených v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Pracovný program prijíma Komisia prostredníctvom vykonávacieho aktu. Tento vykonávací akt sa prijíma v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 17.

Článok 12 *Monitorovanie a podávanie správ*

1. Ukazovatele, ktoré sa uvádzajú v správach na účely posúdenia pokroku pri dosahovaní špecifických cieľov programu stanovených v článku 3, sú uvedené v prílohe II.
2. Na to, aby sa zabezpečilo účinné posúdenie dosiahnutého pokroku vo vykonávaní programu pri plnení jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 14 s cieľom vypracovať ustanovenia týkajúce sa rámca monitorovania a hodnotenia vrátane zmien prílohy II na účely preskúmania a doplnenia týchto ukazovateľov, ak je to potrebné.
3. Systém podávania správ o výkonnosti zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie implementácie programu a výsledkov zbierali efektívne, účinne a včas. Na tento účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie a členským štátom ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Článok 13 *Hodnotenie*

1. Hodnotenia sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese.
2. Priebežné hodnotenie programu sa vykoná hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o implementácii programu, najneskôr však štyri roky po začatí implementácie programu.
3. Na konci implementácie programu, najneskôr však štyri roky po uplynutí obdobia uvedeného v článku 1, Komisia vykoná záverečné hodnotenie programu.

4. Komisia oznámi závery týchto hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskeho a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 14

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 12 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2027.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 12 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Pred prijatím delegovaného aktu Komisia konzultuje s odborníkmi, ktorých určí každý členský štát v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 12 nadobudne účinnosť, ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 15

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa rozhodnutím podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe tretia krajina, táto tretia krajina udelí nevyhnutné práva a potrebný prístup príslušnému povolujuúcemu úradníkovi, Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a Európskemu dvoru audítorov, aby mohli komplexne vykonávať svoje právomoci. V prípade úradu OLAF takéto práva zahŕňajú právo vykonávať vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, a to v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF).

KAPITOLA IV

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 16

Informovanosť, komunikácia a propagácia

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie priznávajú pôvod a zabezpečujú viditeľnosť týchto prostriedkov Únie (najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov)

tým, že poskytujú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.

2. Komisia vykonáva v súvislosti s programom a jeho akciami a výsledkami informačné a komunikačné činnosti. Finančné zdroje alokované na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Článok 17 *Postup výboru*

1. Komisii pomáha výbor. Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 18 *Zrušenie*

Nariadenie (EÚ) č. 1382/2013 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 19 *Prechodné ustanovenia*

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu dotknutých akcií implementovaných podľa nariadenia č. 1382/2013, ktoré sa na ne vzťahuje aj naďalej až do ich ukončenia.
2. Z finančného krytia programu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom a opatreniami prijatými v rámci predchádzajúceho programu podľa nariadenia (EÚ) č. 1382/2013.
3. V prípade potreby možno do rozpočtu na obdobie po roku 2027 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 4 ods. 2, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.

Článok 20 *Nadobudnutie účinnosti*

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli

za Európsky parlament
predseda

za Radu
predseda

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

- 1.1. Názov návrhu/iniciatívy
- 1.2. Príslušné oblasti politiky (programové zoskupenie)
- 1.3. Druh návrhu/iniciatívy
- 1.4. Dôvody návrhu/iniciatívy
- 1.6. Trvanie a finančný vplyv
- 1.7. Plánovaný spôsob riadenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

- 2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ
- 2.2.** Systémy riadenia a kontroly
- 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

- 3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov
- 3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky
 - 3.2.1. *Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky*
 - 3.2.3. *Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.5. *Príspevky od tretích strán*
- 3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Program Spravodlivosť

1.2. Príslušné oblasti politiky v rámci ABM/ABB²²

II. Súdržnosť a hodnoty

7. Investície do ľudí, sociálnej súdržnosti a hodnôt
--

Spravodlivosť, práva a hodnoty ...

1.3. Druh návrhu/iniciatívy

☐ novej akcie

☐ novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu²³

☒ predĺženia trvania existujúcej akcie

☐ zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu

1.4. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.4.1. *Potreby, ktoré sa majú uspokojiť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvej fázy implementácie iniciatívy.*

Hoci právne predpisy sú kľúčovým nástrojom na realizáciu cieľov Únie v oblasti spravodlivosti, je potrebné doplniť ich ďalšími prostriedkami. Dôležitú úlohu tu zohráva financovanie. Financovanie by malo predovšetkým zvýšiť účinnosť právnych predpisov zvyšovaním vedomostí, informovanosti a schopností občanov, odborníkov a zainteresovaných strán, a to prostredníctvom podpory týchto oblastí:

– zvyšovanie informovanosti a verejného povedomia vrátane podpory vnútroštátnych a európskych kampaní s cieľom informovať ľudí o ich právach garantovaných právom EÚ a o spôsobe, ako ich uplatňovať v praxi;

– odborná príprava a budovanie kapacít pre odborníkov z oblasti práva (napr. pre sudcov a prokurátorov) s cieľom poskytnúť im nástroje, ktoré zabezpečia účinné uplatňovanie práva a politiky EÚ v praxi.

Financovanie zohráva ústrednú úlohu aj pri podpore spolupráce na nadnárodnej úrovni a pri budovaní vzájomnej dôvery, a to prostredníctvom:

– posilňovania sietí, t. j. organizácií s pôsobnosťou v rámci celej EÚ, ktoré majú pomáhať s prípravou budúcich iniciatív v tejto oblasti a presadzovať ich konzistentnú implementáciu v rámci Európy;

– cezhraničnej spolupráce v oblasti presadzovania práva, ako napríklad vytvorenie chýbajúcich systémov varovania pre nezvestné deti, koordinácia operačnej a cezhraničnej protidrogovej spolupráce.

Financovanie by sa okrem toho malo poskytovať na tieto ciele:

²² ABM: riadenie podľa činností; ABB: zostavovanie rozpočtu podľa činností.

²³ Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

– výskum, analýzu a iné podporné činnosti, ktoré poskytnú zákonodarcovi jasné a podrobné informácie o problémoch a situácii na príslušných miestach. Výsledky týchto činností je potrebné premietnuť do vývoja a uplatňovania politík Únie a zabezpečiť, aby vychádzali z podložených faktov, boli správne zacielené a vhodne štruktúrované.

Všetky uvedené činnosti sa budú vykonávať počas celého obdobia 2021 – 2027. Vzhľadom na rýchlosť, akou musíme čeliť novým politickým výzvam a reagovať na ne, je v tejto fáze ťažké stanoviť presné smerovanie.

1.4.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.

Dôvody na akciu na európskej úrovni (ex-ante)

Financovanie z programu Spravodlivosť je zamerané na činnosti, pri ktorých môže byť intervencia Únie v porovnaní s opatreniami prijatými iba samotnými členskými štátmi prínosnejšia. Činnosti, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, prispievajú k účinnému uplatňovaniu *acquis* prostredníctvom budovania vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, posilňovania cezhraničnej spolupráce, vytvárania sietí a dosahovania správneho, jednotného a konzistentného uplatňovania práva Únie v rámci celej Únie. Iba intervencia na úrovni Únie môže zabezpečiť koordinovanú činnosť s dosahom na všetky členské štáty. Európska únia má na riešenie cezhraničných situácií a na poskytovanie európskej platformy pre vzájomné využívanie poznatkov lepšiu pozíciu než členské štáty. Bez podpory Únie by mali zainteresované strany sklon riešiť problémy podobného charakteru roztrieštene a izolovane.

Očakávaný prínos vytvorený Úniou (ex-post)

Spolupráca a vytváranie sietí medzi zainteresovanými stranami umožňuje šírenie osvedčených postupov, najmä inovatívnych a integrovaných metód používaných v rôznych členských štátoch. Účastníci týchto aktivít potom budú pôsobiť ako multiplikačný článok v rámci svojej odbornej činnosti a ďalej rozširovať osvedčené postupy v rámci svojho členského štátu.

Podporu dostane kvalitná analytická základňa pre podporu a rozvoj politík. Intervencia Európskej únie umožňuje konzistentné vykonávanie týchto činností v rámci Únie a prináša úspory z rozsahu. Financovanie na úrovni jednotlivých štátov by neprinieslo rovnaké výsledky, ale iba roztrieštený a obmedzený postup, ktorý by nezabezpečoval potreby Európskej únie ako celku.

1.4.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti

Strednodobé hodnotenie vykonané v súvislosti so súčasným programom v oblasti spravodlivosti potvrdilo celkovú účinnosť programu a platnosť jeho cieľov, ale bolo zistených niekoľko aspektov na zlepšenie, najmä pokiaľ ide o zvýšenie miery potenciálnych prijímateľov akcií programu, revíziu ukazovateľov monitorovania, posilnenie synergií s inými príslušnými programami a iniciatívami financovania z prostriedkov EÚ.

1.4.4. Zlučiteľnosť a možná synergie s inými vhodnými nástrojmi

Program bude hľadať synergie, konzistentnosť a komplementárnosť s inými nástrojmi Únie, okrem iného s programami v oblastiach migrácie, riadenia a bezpečnosti hraníc, spotrebiteľov, zamestnanosti, sociálnej oblasti a vzdelávania, externého rozvoja a spolupráce. Predíde sa tak duplicite s činnosťami v rámci uvedených ostatných programov a umožní sa zdieľanie zdrojov medzi programom Spravodlivosť a programom Práva a hodnoty v záujme dosiahnutia spoločných cieľov.

1.5. Trvanie a finančný vplyv

X s obmedzeným trvaním

x v platnosti od 01/01/2021 do 31/12/2027

x Finančný vplyv trvá od roku 2021 do roku 2027 pre viazané rozpočtové prostriedky a od roku 2021 do roku 2027 a ďalej pre platobné rozpočtové prostriedky.

☐ neobmedzené trvanie

Počiatočná fáza implementácie bude trvať od RRRR do RRRR,

a potom bude implementácia pokračovať v plnom rozsahu.

1.6. Plánovaný spôsob riadenia²⁴

x **Priame riadenie** na úrovni Komisie

x prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie;

☐ prostredníctvom výkonných agentúr.

☐ **Zdieľané riadenie** s členskými štátmi

☐ **Nepriame riadenie**, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,

☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),

☐ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,

☐ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,

☐ verejnoprávne subjekty,

☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,

☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú dostatočné finančné záruky,

☐ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.

²⁴

Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovom sídle BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ

Uved'te časový interval a podmienky.

Súčasťou návrhu sú povinnosti týkajúce sa monitorovania a hodnotenia. Plnenie osobitných cieľov sa bude monitorovať na základe ukazovateľov uvedených v návrhu, a to na ročnom základe.

Správu o priebežnom hodnotení v oblasti dosahovania cieľov programu, efektívnosti používania zdrojov a jeho európskej pridanej hodnoty predloží Komisia najneskôr v polovici roku 2025. Následné hodnotenie dlhodobých dosahov a udržateľnosti účinkov programu sa predloží po ukončení programu.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmu vykonávania financovania, spôsobov platieb a stratégie kontrol

Komisia prostredníctvom priameho riadenia podporuje iné akcie prispievajúce k spoločným cieľom politiky Únie. Program Spravodlivosť bude riadiť priamo Komisia, pretože to umožňuje lepšie prispôbiť programy potrebám politiky a zabezpečiť vyššiu flexibilitu na opätovnú úpravu priorít v prípade ďalších nových potrieb. Priame riadenie na úrovni Komisie takisto umožní nadväzovať priame kontakty s prijímateľmi/dodávateľmi priamo zapojenými do aktivít, ktoré slúžia politikám únie.

V priebežnom hodnotení programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 sa ukázalo, že aj keď v rámci programu Spravodlivosť skutočne priestor na zjednodušenie je, rozsah pôsobnosti v rámci súčasného riadenia je obmedzený. Využívanie podnikových IT nástrojov na riadenie grantov vo väčšej miere a širšie zavedenie jednotkových nákladov v rámci riadenia programu však budú faktormi zjednodušenia.

2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie

Hlavné riziká spojené s finančnými aktivitami GR JUST sú dvojaké:

- riziko, že sa nebude financovať najlepší projekt na riešenie identifikovaného problému
- riziká nezrovnalosti a nezákonnosti uplatňovaných a refundovaných nákladov.

Pokiaľ ide o riziko zákonnosti a riadnosti vychádzajúce z hlavných príčin a typov najbežnejších chýb zistených v *ex-post* auditoch, zdá sa, že hlavné oblasti nezrovnalostí vyplývajú zo slabého finančného riadenia zo strany prijímateľov, hlavne v dôsledku nedostatočného pochopenia pravidiel z dôvodu ich zložitosti, najmä pokiaľ ide o oprávnenosť nákladov.

Riziká teda vznikajú hlavne z dôvodu

- zabezpečovania kvality vybraných projektov a ich následnej technickej implementácie,
- rizika neefektívneho alebo ne hospodárneho využívania pridelených finančných prostriedkov v prípade grantov (zložitosť uhrádzania oprávnených nákladov), ako aj v prípade verejného obstarávania (niekedy obmedzený počet hospodárskych subjektov s požadovanými odbornými znalosťami v spojení s nedostatočnými možnosťami na porovnávanie cenových ponúk),
- podvody.

Zvyšková chybovosť v roku 2017 (v prípade grantov) sa odhaduje na 2,63 %.

Očakáva sa, že väčšina uvedených rizík sa zníži vďaka:

- lepšej úprave výziev na predkladanie návrhov,
- lepšiemu usmerneniu pre prijímateľov a zacieleniu návrhov,
- zvýšenému využívaniu zjednodušených nákladov stanovených v novom nariadení o rozpočtových pravidlách,
- využívaniu podnikových systémov na riadenie návrhov a grantov.
- opatrenia plánované v rámci stratégie boja proti podvodom.

Opis systému vnútornej kontroly

Systém kontroly plánovaný pre budúci program je pokračovaním súčasného systému kontroly.

S cieľom obmedziť riziká a znížiť mieru chybovosti bude stratégia kontroly založená na novom nariadení o rozpočtových pravidlách a na všeobecnom nariadení. Novým nariadením o rozpočtových pravidlách a pripravovaným návrhom programu Spravodlivosť by sa malo rozšíriť používanie zjednodušených foriem grantov, ako sú jednorazové platby, paušálne sadzby a jednotkové náklady.

Stratégia kontrol sa skladá z rôznych prvkov:

- programovania, hodnotenia a výberu návrhov s cieľom zabezpečiť, aby sa financovali iba najlepšie návrhy,
- uzavretia a monitorovania dohôd o grante: Všetky transakcie a postupy podliehajú *ex ante* overovaniu, ktoré vykonáva oddelenie programového a finančného riadenia GR JUST, ako aj príslušné politické útvary. Finančné overovanie vykonáva oddelenie programového a finančného riadenia. V prípade grantov sa žiadosti o úhradu nákladov dôkladne overujú a v prípade potreby sa na základe posúdenia rizika požadujú doklady.
- *ex post* auditov zabezpečovaných prostredníctvom dohody o úrovni poskytovaných služieb s GR HOME: V sektore *ex post* kontrol sa uplatňuje „stratégia odhaľovania“ zameraná na odhaľovanie čo najväčšieho počtu anomálií s cieľom vymáhať nenáležité platby. Na základe tejto stratégie sa audity vykonávajú na vzorke projektov vybratých takmer výlučne na základe analýzy rizika.

Ex-Post kontroly sa takisto spoliehajú na využitie auditov a zdieľanie dostupných informácií s cieľom ďalej znížiť administratívne zaťaženie a zvýšiť nákladovú účinnosť (články 127 a 128 nového nariadenia o rozpočtových pravidlách)

Pri týchto rôznych prvkoch stratégie kontrol možno očakávať, že miera chybovosti bude pod 2 % hladinou významnosti.

Náklady na kontroly predstavujú približne 4,49 % platieb uskutočnených GR JUST. Očakáva sa, že tieto platby zostanú stabilné alebo sa mierne znížia v prípade, že sa v budúcom programovacom období rozšíri využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uved'te existujúce a plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie boja proti podvodom.

GR JUST schválila stratégiu boja proti podvodom v apríli 2018. Generálne riaditeľstvá budú pokračovať v implementovaní stratégie Komisie v oblasti boja proti podvodom (CAFS) s cieľom zabezpečiť okrem iného, aby boli vnútorné kontroly súvisiace s bojom proti podvodom v súlade s CAFS a aby bol prístup k riadeniu rizík v oblasti boja proti podvodom zameraný na identifikáciu oblastí, v ktorých existuje riziko podvodu, a na primerané reakcie.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Okruhy viacročného finančného rámca a nové navrhované rozpočtové riadky výdavkov

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo Okruh 2: Súdržnosť a hodnoty 07.06 Spravodlivosť, práva a hodnoty	DRP/NRP ²⁵	z krajín EZVO ²⁶	z kandidátskych krajín*	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	Program Spravodlivosť 07.01.05.01 []	NRP	ÁNO	ÁNO	ÁNO	NIE
	Program Spravodlivosť 07.06.01.01 07.06.01.02 07.06.01.03 [...]	DRP	ÁNO	ÁNO	ÁNO	NIE

*Kandidátske krajiny a prípadne potenciálne kandidátske krajiny západného Balkánu.

²⁵ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky/NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.
²⁶ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh rámca	viacročného	finančného	<2>	07.06.01Okruh Okruh 2: Súdržnosť a hodnoty 07.06 Spravodlivosť, práva a hodnoty Program Spravodlivosť								
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Operačné rozpočtové prostriedky (rozdelené podľa rozpočtových riadkov uvedených v bode 3.1.)	Závazky	(1)	42,596	42,580	42,555	42,522	42,481	42,432	42,134		297,300	
	Platby	(2)	4,880	20,234	27,250	29,742	31,131	31,698	31,648	120,717	297,300	
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia programu*	Závazky = Platby	(3)	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100		7,700	
Rozpočtové prostriedky na finančné krytie programu SPOLU	Závazky	= 1 + 3	43,696	43,680	43,655	43,622	43,581	43,532	43,234		305,000	
	Platby	= 2 + 3	5,980	21,334	28,350	30,842	32,231	32,798	32,748	120,717	305,000	

Rozpočtové prostriedky sú určené na financovanie aktivít vymenovaných v prílohe I tohto nariadenia. Uvedené sumy sa rozdelia medzi tri špecifické ciele, približne takto: justičná spolupráca 30 %, odborná justičná príprava 35 % a prístup k spravodlivosti 35 %. Tieto percentuálne hodnoty sú len orientačné, pretože treba zachovať flexibilitu.

* Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie implementácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

Okruh rámca	viacročného finančného	7	„Administratívne výdavky“
------------------------	-----------------------------------	---	---------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Ľudské zdroje	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349		128,443
Ostatné administratívne výdavky	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700		4,900
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049		133,343

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV viacročného finančného rámca SPOLU									
Závazky	62,745	62,729	62,704	62,704	62,630	62,581	62,283		438,343
Platby	25,029	40,383	47,399	49,891	51,280	51,847	51,797	120,717	438,343

3.2.2. Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky

☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.

☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
------	------	------	------	------	------	------	------	-------

OKRUH 7 viacročného finančného rámca								
Ludské zdroje	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	18,349	128,443
Ostatné administratívne výdavky	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	0,700	4,900
OKRUH 7 viacročného finančného rámca medzisúčt	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	19,049	133,343

Mimo OKRUHU 7²⁷ viacročného finančného rámca								
Ludské zdroje								
Ostatné administratívne výdavky	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	7,700
Mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca MEDZISÚČET	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100	7,700

SPOLU	20 149	20 149	20 149	20 149	20 149	20 149	20 149	141 043
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

²⁷ Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie implementácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

3.2.2.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov

☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.

☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)							
Ústredie a zastúpenia Komisie	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5	115,5
Delegácie							
Výskum							
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času: EPPČ) – ZZ, MZ, VNE, DAZ a PED ²⁸							
Okruh 7							
Financované z OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	– ústredie	24	24	24	24	24	24
	– delegácie						
Financované z finančného krytia programu ²⁹	– ústredie						
	– delegácie						
Výskum							
Iné (uved'te)							
SPOLU		139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	<u>GR JUST: VŠETKY dodatočné ekvivalenty plného pracovného času GR JUST boli pridelené jednému z 3 súčasných programov,</u> <u>ekvivalent plného pracovného času pre program Spravodlivosť: 40 % z oddelenia programového a finančného riadenia JUST.04, 40 % z iných horizontálnych oddelení a ekvivalenty plného pracovného času z politických</u>
--------------------------------	--

²⁸ ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

²⁹ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

	<u>útvarov súvisiacich s programom Spravodlivosť (a to tieto oddelenia: A1, B1, B2, B4, C1)</u> <u>GR COMP: 0,5 AD, 1 AST</u>
Externí zamestnanci	<u>ekvivalent plného pracovného času pre program Spravodlivosť</u> <u>GR COMP: 1 ZZ</u>

3.2.3. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

- ☐ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami
- ☐ zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU								

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- ☐ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☐ Návrh/iniciatíva má finančný vplyv na príjmy, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:
- ☐ vplyv na vlastné zdroje
- ☐ vplyv na iné príjmy

uveďte, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov ☐

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový riadok príjmov:	Vplyv návrhu/iniciatívy ³⁰						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Článok							

³⁰

Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.